

Centilogiū de

Incipit Centilogiū de
conceptibus Magistri Johānis
Gersonis Cancellarij Parisien. et
eximij p̄fessoris in sacra pagina.

Sequit̄ p̄hemū

Conceptū de
virgine magnifi-
cātes et implorā-
tes cū illa que mē-
te prius q̄z carne
concepit Cuius nomē sanctū qui
de se per salomonē loquit̄ in p̄so-
na sapiētie necdū erāt abissi et ego
tā concepta erā Agem⁹ pauca de
cōceptibus obediētes cōsilio ihu
filij syrac **P**recurre aut̄ inq̄t prior
in domū tuaz et illic aduoca te. et
illic lude et age cōceptiones tuas
nō in delicijs. et verbo supbo **S**ic
agebat assidue illa. cui dictū est p̄
angelū **E**cce concipies in utero et pa-
ries filiū **N**ā cōseruabat oīa v̄ba
de filio. et ferens in corde suo **C**ō-
ferens et cū virginali sponso et cu-
stode suo **J**oseph **S**epeq̄ reite-
rans cāticū suū nouū **M**agnificat
aīa mea dñm **P**rocedem⁹ p̄ v̄ba
rentū. et p̄tes octo. pp̄cijs Ihesu
Ioseph et maria.

Prīmū verbū

Conceptus in sua
generalitate. dicit̄ ad⁹ cō-
cipiētis in utero pp̄rio vel
alieno ad diffusionem seu

cōceptibus **C**losij

cōicationē bonitatis per amorem
Sic cōceptus put et generatō repi-
tur in omni re sicut et amor s̄m dīo-
nysiū **H**inc orit̄ illa descriptio. q̄ ē
vis insita rebus. ex s̄libus. similia
p̄creās vel concipiēs **C**ōceptus
entis. est p̄mū oīm cōceptū. quos
concipit p̄mus deus. sit ad intra sit
ad extra. **N**ō intra quidē de filio.
Ex utero aut̄ luciferū genui te hic
ens p̄ncipiū de p̄ncipio. **D**e crea-
turis dō loquit̄ p̄ pp̄ham **P**orta-
ui in utero meo et gestavi a vulua
seu matrice mea **I**saiē. xl. **E**t in ge-
nesi he sūt generatōnes celi et t̄re
Cōceptio entis p̄mi actiua nō
est nisi de⁹ ipse concipiēs. sit ad intra
sit ad extra **S**ed cōceptio passiua
dicit̄ ip̄a res concepta sit ad intra
sit ad extra **N**ec oportet ponere in
creaturis cōceptionē esse relatōez
mediā realē in̄ deū concipientez. p̄
ductiōe et re cōceptā seu p̄ductam
Esset enī talis relatio creatura de-
pendēs cū nō esset creatrix eētia
Et si nō esset sua depēdentia. p̄ces-
sus esset infinitus aut eqliiter siste-
remus in p̄ma depēdentia create
Cōceptio in diuinis actiua que ē
p̄ concipiēs. dicit̄ s̄m positōne ali-
quo p̄distingui se ip̄a a cōceptione
passiua que est filius **S**ic de sp̄ira-
tiōe actiua et passiua dicerēt **Q**ue
sp̄iratio nō eā pp̄rie vel v̄sitate cō-
ceptio noiatur. nec aliquo mō ge-
neratio dici debet s̄ sp̄iratio **C**ō-
ceptus entis in vniuersali rez vte-
ro. sic et amor incitās ad concipien-
dū multiplex inuenit̄ **D**iuin⁹ **A**n-

Centilogiū

gelicus. rōnalis. Dialis. vitalis. et pure naturalis. **C**onceptus entis relatus ad p̄mū d̄cipientē deū sp̄ est bonus. pulcher. nobilis. et generosus. nec aliter esse p̄t. Secus si fiat relatio ad creaturas. q̄ concipiunt et d̄cipiunt. p̄serti si rōnales sint et libere. d̄ceptus enīz p̄corū sūt ignobiles. degeneres et spurij seu bastardi. **C**ōcept⁹ diuin⁹ in terior p̄mus est et solus et n̄cari⁹. Ceteri sūt tpales. qz nihil in eēnū n̄tū solus de⁹. extra p̄sonē sp̄aliē et alios p̄hos. imo et theologos q̄sdā qui v̄ha etiā realia posuerūt eēna. Quos et regula fidei et parisiēn̄ damnat articulus. Quicq̄d enī est vel est creatura vel creat̄ eēntia. **S**ternū aut̄ nihil est nisi de⁹ vel in deo. **I**n quo certe nihil ē qd̄ nō sit de⁹. **C**oncept⁹ creaturaz tot mōis variat̄ nobilitate. quot mōis in sua p̄fectione et bonitate et d̄cipiendi manerie distinguitur. Ita qd̄ nomē ih̄u p̄m̄ h̄manitatē p̄mū est et sup̄ exaltatū. **D**eīn̄ nomē marie m̄ris sue. **D**eīn̄ sūt angeloz noīa p̄m̄ hierarchias ordiata. **L**ucifer d̄o ceterozqz noīa p̄m̄ sb̄stātie sue claritatē. noīa sūt dei. h̄ ab eis p̄ p̄uationē lucis gr̄e defōrta seu d̄tenebrata vilescūt. **C**onceptus q̄nto sūt intimiores et intra manētes t̄nto sūt p̄fectiores et ecōtra ceteris parib⁹ q̄ d̄ceptus extra p̄dēntes p̄admodū diuinus concept⁹ est p̄rius imanēs et d̄substantialis. **C**eteri sūt in creaturis per re spectū ad deū velut extra p̄dēntes.

tes. tanq̄z noīa seu voces et verba dei. **S**ūt etiā in se diuersi realiter et si fuerint intra manētes sūt sepe acc̄ntales. **Q**uicq̄d sit de ponētib⁹ qd̄ eēntia rōnalis aīe germinat suas vires et potētias cōsbales cuiusmōi sūt intellectus et volūtas q̄s esse acc̄ntia d̄naturalia quidā tradūt. **C**oncept⁹ p̄mi d̄cipientis ad extra nō p̄t t̄litter esse equiuocus nec penit⁹ vniuocus h̄ analogus dici p̄t p̄pter assilationem aliquā ad fōrm̄ entis. quā cōicat p̄mus d̄cipiēs. vel ex nihilo vel ex vtero mat̄ie p̄me. vel ex vtero obedientialis potentie que latior est in om̄i re. **C**oncept⁹ entis t̄nto nobilior est atqz generosior q̄nto pl⁹ habuit de actualitate et minus de potētialitate q̄ tribuit̄ mat̄ie. **S**ecus de p̄ssibilitate d̄tuali forme que tribuit̄ q̄ q̄nto ē multiplicior t̄nto est vnitior et p̄ pauciora suā om̄is p̄fectionē. **C**ōn de multiplicitate ex materia d̄urgēte. **C**ōceptus habiti de deo. p̄nt sub ordine q̄ntuplici notari. **P**rim⁹ eēntialiū. spectantiū ad esse. **S**ecūds eēntialiū spectantiū ad actiōnes vt intellectus. volūtas. **T**erti⁹ obiectōrū vt intelligibile volibile. **Q**uart⁹ eēntialiū spectantiū ad p̄sonas. vt intellect⁹ potēs p̄ intelligibile adēquatū. **E**t volūtas volibile infīnitū. **Q**uintus est d̄urgēs ex p̄ori ordine vt scilz identitas. **E**qualitas. **S**ilitudo. **E**t qz totuz n̄cariū p̄cedit possibile eē intelligam⁹ ex ist. p̄ducta intelligibilia et volibilia

De rōnalitate
tas nō sūt labēn̄ p̄
licū causa eff̄ctūz lib
nere causā q̄as in de
creare n̄tū q̄s sūt
lis. nō n̄tūz et nō d̄
cipiēs et finalis causa.
Scr̄pta p̄ntio d̄
p̄hos anime rōnalis v
m̄is in sp̄ali.
Conceptiones
om̄i creatura regit
p̄ntū in h̄oīe qui p̄
om̄is creatura seu m̄n
de sūt conceptiones im
Rōnis Dialis vitalis n
turalis. **E**poora inq̄
analogia lib̄ra cuoz
moralis d̄ntū et ar
Epoora cognōta sūt
h̄oī solis rōnis et
m̄ntū sūt in triplici q̄
v̄s aīe rōnalis vires
h̄oī p̄p̄t̄s in vtero
m̄s h̄oī p̄na Ratio
h̄oī et d̄ntūz
Conceptiones in v̄
rōnalis h̄oīe q̄nto
d̄ceptus d̄ntū
gr̄m̄ia vel d̄p̄t̄
d̄ntū **C**oncept⁹ aīe
cape et intelligere
et rep̄re in m̄ntia
Conceptiones in
m̄ntis sūt in genē d̄
ḡt̄ber v̄ntus sūt q̄

De conceptibus

ad extra. qualia continet ratio del-
tatis non sicut subiectum passionem sed
sicut causa effectus sub triplici ge-
nere cause. quas in deo semper coin-
cidere necesse est que sunt Efficiens for-
lis. non inessens et rei constitutiva. sed
exemplaris et finalis causa.

Secunda partitio de con- ceptibus anime rationalis vel ho- minis in speciali.

Conceptiones in

omni creatura reprobiles re-
periuntur in homine qui propterea dicitur
omnis creatura seu minor mundus.
Iste sunt conceptiones intellectualis. scilicet
Rationis. Sensus vitalis et pure na-
turalis. Equivoca insuper virtute et
analogia libera quoque et servilis.
moralis denique et artificialis.

Conceptus cognitivi formaliter de quibus
solis deinceps erit sermo. cum
affectivis sunt in triplici genere secundum
tres anime rationalis vires seu potestates
principales in utero suo. que sunt
mens superior prima Ratio vel sensus
interior secunda et sensus exterior tertia.

Conceptiones in ventriculis anime
rationalis solent geminos fructus seu
conceptus afferre. Quamvis aliqui sunt cog-
nitivi vel apprehensivi. Alii vero affe-
ctivi. Concipere autem dicitur quasi simul
capere et intelligere quasi inter legem
et respirare in memoria. quasi inter parere.

Conceptiones in utero sensus ex-
terioris sunt in genere tripliciter scilicet
quod habet uterus iste quinque sinus.

.CCLIX.

principales quos dicimus. Visum. Au-
ditum. Olfactum. Gustum. Tactum de quibus
non est hic dicendum per singula
ut si sensus sint eiusdem speciei in omnibus
perfectis animalibus. Et que sunt propria
cuiuslibet sensus obiecta cum simili-
bus. Conceptus exterioris istorum
sensuum. tale habent similitudinem et coordi-
nationem ad reliquos inter se non
biliores. quod nequeunt absque ipsis geni-
gnis. Quamvis omnis nostra cognitio et dis-
ciplina intellectualis sit ex preexistente
cognitione sensitiva secundum philosophum. qui
dat hoc signum. Quia deficiente no-
bis uno sensuum a natura. deficit et
notitia propria de sensibilibus illius
sensus. Conceptus exterioris sensus
in suis quinque ventriculis sunt incho-
les. et ergo substantialiter. respectu con-
ceptuum superiorum unde procedunt omnes
prophetice conceptiones. quas in tria
genera dividimus. Naturalis. Rationis
Moralis. Quas sunt multe spe-
cies a philosophis ordine miro tradite.
Et sub naturali Metaphysica de
eventibus rerum. Mathematica de nu-
meris et figuris. Physica de motibus
Sub rationali seu semotinali
grammatica. logica. rhetorica. Sub
moralis Ethica. yconomica. Politi-
ca. Quibus addite sunt conceptiones
artium mechanicarum varie. nec habet nu-
merum. Et Conceptus exteriorum sen-
suum nequeunt fieri per reflexionem con-
cipientis super conceptum suum. Non enim
est sensus virtus. supra se reflexiva.
Sicut oculus non videt se videre.
nec auris audit se audire. et ita de

Centilogiū

reliq̄s **S**ola enī d̄tus intellectiua se supra se p̄fecta reditiōe reflectit et reducit **Q**uod maxime patz in intellectu primo qui deus est. vbi monas gignit monadē. ⁊ in se suum reflectit amorē. que reductō p̄fecta est. nec aliter esse potest ne sit octosa **C**onceptus exteriorū sensuū. sicut sūt simplices absq̄ cōpōsitione enūciatiua **I**ta nulla est incis falsitas. qualis in cōceptibus cōplexis et iudicialibus inuenim⁹. **E**t ita visus aspiciēs baculum in aqua nō fallitur. sed fantasia vel ratio. si iudicet ip̄m fractū **C**onceptio in matrice q̄nq̄ sensuū sēp est naturalit̄ pulchra. quia modum habet speciē ⁊ ordinē put alie res om̄es que nō p̄ducunt. absq̄ numero pondere ⁊ mēsurā. ⁊ hec dicitur v̄ritas vel nobilitas naturalis indelibilis re stante **S**ecus de veritate cōplexa signi/significāis ad placitū p̄ opationē intellectus **C**ōceptiones sensuū exteriorū dāt occasū frequēter sensui interiōri et rationi vel menti iudicanti q̄ errent in suis cōceptibus vt falsi deformes mōstruosi et ignobiles falsitate scilz signi. et deformitate vicij ⁊ hoc pro statu nature posteriori destitute. nō p̄mitus instituire quō homo non fuisset decept⁹ nec vigilās nec somniās. d̄no p̄uidente. ⁊ intellectu regulāte. resp̄cū omnū potentiārū in tota generatiōe cōceptuū **C**oncept⁹ exteriorū sensuū sūt simplices. et experimentales geniti naturali n̄itate ab obiecti.

suis p̄p̄is. vel cōibus. actualiter manētib⁹ per sp̄s suas imp̄ssas. etiā dū obiecta pereūt vel subtrahūt **E**xēpla sūt plurima de sono et de visibilib⁹ radios **C**ōceptiones exteriorū sensuū iudicātur false turpes et distorte ex t̄b⁹ p̄ncipalit̄. quoz p̄mū est indispositio organi vel vētriculi quo fit cōceptio **A**lterū est indispositio mediū per q̄d sp̄s obiectoz trāsēūt ad sensus **T**ertiū est distantia obiectoz per p̄pinquū vel remotuz improporzionata.

Sequit̄ tertia partitio

De conceptibus interiorū sensuū.

Conceptōes plures et nobiliores sūt in sc̄do anime rationalis vt̄o interiōri organico. sicut traditiones q̄s recipit a sensationib⁹ tanq̄ semia. sūt sp̄ualiores. et potētia cōcipiēs illic āplioris d̄tutis est. **U**trū vero sola rōnalis anima sit subiectū inhesionis oim cōceptuū suoz. v̄ totū cōpositū ex organo ⁊ anima. probleuma videt̄ put de subiecto materialū accidentiū **D**icūt aliq̄ q̄ solā materiā informāt q̄ vis totū cōpositū denominēt. **S**ic visio que causat̄ ab anima rationali vt̄q̄ indiuisibili. inheret sibi soli q̄uis totuz oculū vel hoiem videre denominet **C**ōceptiones inciores et organice. q̄uis fiāt originalit̄ et radicaliter a corde. t̄n p̄ficiunt̄ in cerebro. velut in triplici ventre.

De cōceptibus

fm tres capitū p̄tulas aut cellu-
las Quarū anterior que maior ē
continet vim sensus cōmunis cū
imaginatiua Sc̄da vero que me-
diocris est. cōtinet formatiua. seu
cogitatiua. cuz estimatiua Tertia
vero posterior et minor cōtinet re-
tentiuā cū memoratiua. Dicuntur
alijs nomibus Principut. occiput.
interciput. seu mediū in capite.

Cōceptiones sensus cōmunis. sūt
tot simul quot fiūt per sensus exte-
riores singulos. etiā in animalib⁹
p̄fectis Ex quibus cōceptionibus
alie et alie pullulant imagines et
forme per associationes et cōbina-
tiones varias factas taz in sensu
cōmuni q̄z in fantastica ⁊ estimati-
ua virtute Quod ingeniatur est a
natura. p̄pter p̄creationē necessa-
riorū ad vitā. Dū nō habent aia-
lia p̄fecta alimentū cōiungunt sicut
plante vel animalia solū tactū ha-
bēt. sic patet in cōchis ⁊ ostris

Cōceptiones virtutis forma-
tiue cū estimatiua p̄cellūt in multi-
plicatione cōceptuū etiā in brutis
sup virtutē sensus cōmunis. qz mul-
tiplicius separe et cōiungere p̄t
imagines cū intentionib⁹ et vtras-
qz ad inuicē per vim estimatiuam
que ex sensatis elicit insensata. vt
ouis ex figura lupi elicit inimici-
tiam Nisi dicamus hoc pure natu-
raliter fieri. quēadmodū ab igne
fugit aqua in lignis viridibus. et
extēiores sensus qui simplices sūt
horrēt cōtraria per nature sensus

CCXX.

vel naturalē instinctū **C**ōceptō-
nes in hoc ventriculo medie cellu-
le cerebri possūt cōturbari in bru-
tis et plus in homibus ex contur-
batione p̄oris cellule qua p̄ori nō
impedita potest nihilominus ista
sc̄da multipliciter cōturbari vt nō
cōcipiat vl̄ eliciat nisi mōstruosos
partus. maxime dū accipit rerum
similitudines p̄o reb⁹ veris ad ex-
tra vt facit somniās Potest insu-
per vētriculus tertie cellule cōclu-
di. ne pariat memorādo existenti-
bus primis sanis **C**ōceptōnes
in vtero fantasie brutoꝝ animalū
um et irrationaliū. variantur per
diuersas industrias ex variatōne
complexionū armonicarūz adeo
q̄ perueniūt ad rationis industri-
as quodāmodo p̄cipiendas Iux-
regulam dionysij. q̄ suprema infe-
riorū iungūtur infimis superiorū.
Cōceptus irrationaliū non sūt
nobiles vel ignobiles formaliter
quia non habent vt homines. cō-
iunctā rationē per quam regulari
possint aut debeant. sed impetum
motōnis obiectalis insequūtur vt
pulcri sunt vt ira in cane et in vul-
pibus asturia **C**ōceptiones in
sc̄do rōnalis anime vētriculo pl⁹
per audituz discipline et nobilius
multiplicantur. q̄z per alios sēsus
q̄uis visus in se sit nobilior q̄z au-
ditus. **C**ōceptiones vltime et
posterioris cellule cerebri que me-
moratiua dicitur sumūtur cum cir-
cumstantia p̄teriti. Et illic spēs

Centilogium

quasi sopite dicuntur nisi fuerint ex
citate per vias ingeniatas a natu
ra vnde fatasmata fluunt et fluuunt
de cellulis anterioribus et medijs
in postrema et ecotra. **C**onceptus
formari potest ab anima rationali me/
diante spiritu. qui est primum aie instru
mentum in cellulis cerebri et hoc de
rebus ad extra non ita sensatis. sic
incipit mons aureus. et colores
medijs in nubibus et yride imo et
quidditates substantiarum per discursu
sum et resolutionem sic formatur in
ventre rationis quia pro statu vie non
intuitiue cernunt. Alioquin intellectus
agnosceret panem non esse in hostia
consecrata. **C**onceptus potest gigni
ab anima rationali in cellulis cerebri
qui propter coniunctionem rationis et im
perium eius dicerent liberi non in
fide sed denotatiue. quorum aliqui sunt
nobiles et adus impati virtutum
Alii ignobiles vicioz. **C**oncepti
ones naturales seu sermocinales
de qualibet scia potest formari in cel
lulis cerebri per verba exteriora ad
placitum significatiam cum nutibus et
signis. quemadmodum videmus in
pluribus qui garrunt de diuersis
scientijs de quibus intelligunt pro
plus quam ceci de coloribus. quales
dicebat apulegius philosophari
solis auribus. Et de quibus accipi potest
dictum christi sumptum a pro his qui audi
entes non intelligunt Tales pro
vocat incontinentes tempore passionis
qui loquuntur empioecleas et sen
tentias graues quas mente non se

tiunt put ebrijs et pueri ex sola fan
tasia multa dicunt. et alij multi qui
carent iudicio rationis

Sequitur quarta particula

De conceptu entis in speciali.

Conceptio entis
simplex. primus est in omnes
conceptus. tam in deo quam in
creaturis. In deo quidem. dum pater
conicit esse suum et essentiam. que idem
est filio. Et ipse cum filio conicit spiritum
sancto. In creaturis autem. conicitur
propter esse. que communicatio est quodam
modo. his quidem clarius. his autem
obscurius. **C**onceptus simplex en
tis est primum principium incomplexum
apud utentes ratione vel intellectu.
Nec aliquid vere et sincere incipit
nisi resolutio fiat. ad hoc est. **C**on
ceptus simplex entis sincerus et eli
citus non habet in via naturali et
de communi lege. nisi per multas abne
gationes et resolutiones factas ab
intellectu. qui fundat se in hoc lumine di
uino signato. super eum. quod omne impe
ditum necessario reducit ad perfectum. sicut
potentia ad actum. et potentia ad ha
bitum. **C**onceptus simplex entis. re
cipitur multipliciter in se. Et in pas
sionibus suis primis que sunt. vnum
verum. bonum. pulchrum. neque intellectum
alibus rationalibus et cognitiuis. sed
suo modo generaliter in omnibus crea
turis. **C**onceptus simplex entis
in viatoribus hominibus recipi potest et
gigni tot modis quot modis ceteris

De conceptibus

quibuslibet creaturis vñ accipi potest ens primo naturaliter sicut amor et bonitas Secundo potentialiter vt memoria meminit sui sicut Augustinus. Tercio habitualiter sicut per habitum aduersum vel infusum Quarto obiectualiter per species proprias sensibilium Quinto obiectualiter per species alienas opponendo diuidendo ratiocinando abstrahendo Sexto specialiter in homine per notionem ad placitum significatiam Tandem intuitiue in propria **C**onceptus simplex entis genitus per intellectum viatoris in vtero pure intelligentie si diu persistere possit sine commixtione sollicitudinis diuinitatis fatasmatum et occupiscentiarum illi merito sincera veritas diceretur. et agalma pulcherrimum et preciose margarite claritas fulgens in mente Et tale appellabat Augustinus pro statu vite sinceram veritatem quam mox instar coruscationis vt illuxerit. resorbetur et inuoluitur. nubeculis fatasmatum. si non stabilis mens **C**onceptus simplex entis accipitur hic in via de communi lege si intuitiue. si septem aliis modis in genere. scilicet per experientiam et resolutionem seu depurationem quam quod modis et duobus per impositionem et auctoritatem seu fidem alterius seminatis **C**onceptus simplex entis acceptus per experientiam est aliqui pure vagus et confusus. vt hoc ens quod qui dicit hoc ens dicit ens imo et qui dicit non ens dicit ens. et ita de similibus entis acceptionibus cum imperfectione vt ens in potentia. ens analogum. sicut quod et contingens creatum. et dependens **C**onceptus simplex en-

CCCCI

tis acceptus per abstractionem et resolutionem purior est et determinatior quam precedens Et habet quatuor gradus **U**nus est dum accipitur ens coniectum et analogice. ad ens creatum et in creatum Secundo est ad ens increatum. et istam creatam Tertius est ad ens creatum carens imperfectione quicquam. Quartus est ad ens simplex vnum et perfectum quo nihil maius seu melius cogitari potest. vix est quod presupposita fide potest haberi conceptus altioris etiam per intelligentiam de beatissima trinitate. et per affectionem anagogice sublimatam de torrente voluptatis fontis vite **C**onceptus simplex entis habitus per impositionem. vt apud philosophos vel per fidem vt apud christianos significat et representat aliquid quicquid illud sit quo melius cogitari non potest et hec est cognitio quod nominis. seu quid nomen significat cum qua stat. ignorantia vel dubietas. si res significata sit aut quod sit. Sed nequaquam dum habet conceptus rei per intelligentiam non dum intuitiue. sed abstractiue modis dictis **C**onceptus simplex entis iste quo maius cogitari non potest dicitur pelagus quod dicitur esse in infinitum sicut Damascenus. quod necessario est esse suum. et solum necesse esse per essentiam et vnum et vix et pulchrum. et bonum Cetera autem omnia per participationem et quod dicitur imitationis analogiam Et sunt hec ita certa de deo apud illos qui accipiunt resolutiue purum esse. quod dubitare non potest. quod sunt per se nota intellectus finis talium Nihilominus teneatur regula Dionysij ad galum

Centilogium

¶ **Q**uod si quis videns deum intellexit quod vidit. non ipsum contemplatus est sed aliquid eius ab ipso exitum et cognitum. hoc verum est de lege dei quod non videtur intuitu hic et nunc. **C**onceptus simplex entis nullo modo potest esse verus bonus et pulcher nisi caracterisatus seu sigillatus et fortis et quodammodo vivificatus sit ab ente primo simpliciter quo maius excogitari non potest. cuius nomen est unicum. sanctus et benedictum in secula. **C**oncurrunt autem in ihesu duo nomina prima et suprema. **A**nimum increatum quod est ipsum esse purum dei sibi soli apprehensibile. **A**liud creatum. quod est humana natura que sicut est perfectissima creatura. sic est nomen exaltatum et magnificatum super omne aliud nomen. **S**ortitur autem deus plura nomina per negationem intellectus. prout in opusculo de modis significandi habet dici. **D**eus secundum bonam venturam in diebus quos dicitur lux. ut est ratio cognoscendi omnia. dicitur speculum. ut est ratio cognoscendi visa et approbata. **D**icitur exemplar ut est ratio cognoscendi predestinata et approbata. **E**st igitur liber vite respectu rerum redeuntium. **E**xemplar ut existentium. **S**peculum ut euntium. **L**ux respectu omnium. **E**t ad exemplar spectat ydea verbum ars et ratio. **I**dea secundum actum providendi. **V**erbum secundum actum proponendi. **A**rs secundum actum persequendi. **R**atio secundum actum perficiendi quantum superaddit rationem finis vel intentionem. **C**ognoscit in super contingetia infallibiliter. **M**utabilia immutabiliter. facta partialiter. tunc

lia eternaliter quod per se ipsum essentialiter.

Sequitur quinta partitio de conceptibus complexis.

Conceptus complexi quos ordines dicimus. capiunt evidentiam et quasi vitam imortalem et eternam per vivificationem entis primi simplicis. secundum triplicem genus cause efficietis. formalis vel exemplantis et finalis. **R**ecipiunt ut ab efficiente unitatem. modum. et mensuram. **R**ecipiunt ut ab exemplante seu formante spiritum. numerum et vitam. **R**ecipiunt ut a finiente ordinem potestatis et bonitatem. **E** quibus omnibus narratio consurgit pulchritudo. de qua laudatur pulcherrima mulierum in canticis canticorum. **C**onceptus complexi quos dicimus rationis. dicuntur per se noti. dum conceptus simplices ex quibus componuntur apprehensi. reddunt prout complexione evidentem in lumine rationis intellectivae ut de quolibet esse vel non esse. cui non contingit intellectus terminis dissentire. **T**ales utique sunt concisiones. et ebdomades. et prime impressiones et prima principia. **C**onceptus complexi dicuntur evidentes. quod recipiuntur ab intellectu non solum a superiori per lumen intelligentie. sed etiam ab inferiori per certitudinem sensualis experientie. ut quod ignis est calidus et quod absinthium est amarum. **C**onceptus complexi omnes medij dicuntur quod non recipiunt evidentiam. nisi per resolutionem seu resolutionem ad conceptus

et per claritudinem
rationis et veritatis

De cōceptibus

experimentales p̄mos vel sc̄dos. q̄ dicunt cōclusiones. sicut habetur in p̄ma p̄bia et in p̄vidētia. et in arte. et in om̄i sc̄ia Et hoc nō intelligitur de cognitione dei que nullatenus est discursiva aut opposita nec de angelica cognitione q̄ a multis similiter ponit nō discursiva saltem in plurib⁹ nō **Sec⁹** in nobis hic in via **Cōceptus complexi** sicut et incōplexi. repiunt in hoib⁹ pro statu nature destitute frequē abortivi vel turpes et spurij p̄pter indispositionē matricis anime rōnalis. ex mala dispositione corporis vel p̄ava consuetudine vel aliū de multis modis **Prosūt** autē ad fecunditatē et decorē **Ingeniū** clarū exercitiū elēm. et ociū sc̄m. seu devotū et sobriū **Cōcept⁹** complexi tāto sūt difformiores. ignobiliores. et vitupabiliores. quāto p̄pinq̄ores sūt primis cōceptibus evidētibus qui per experientia sup̄iorē vel inferiorē accipiunt. dū degenerāt ab eis. nec imitant eos. assimilatione perfecta quē admodū culpabilior est errās in ianuis et meridie q̄ de nocte. et turpior iudicat s̄ynea q̄ deficit ab hominis figura q̄ que videtur imitari **Cōceptus** complexi in vtero mētis geniti p̄ semina primoz p̄ncipioz complexorum vel incōplexozū. sunt nobilioes et generosiores. ceteris paribus. q̄ geniti per semen experientie sensualis **Propterea** sciētie morales que respiciūt particulariores ad ho-

Cleff.

minū super om̄es minus habent certitudinis. Similit̄ et sciētie nō abstrahentes a motu et a matēia sed mathematice p̄pter abstractōnem hui⁹ mōi sūt in p̄mo certitudinis gradu quo ad nos. et pro isto statu **Cōceptus** complexi sunt et p̄nt in vtero mentis vel rationis gigni pulcri nobiles et certi per semen experientie sensualis sed non absq̄ semine cōciliante seu foven- te primi luminis intellectualis. in quo vident̄ prima p̄ncipia practica moralium. ut q̄ nemini est iuria facienda unde potest elici sciētia pure speculativa. de virtutibus p̄ deductionē ratōnis logica mediante. que ad hoc inuēta est ne paralogisādo falleremur. **Cōceptus** complexi variant̄ in nobilitate et ignobilitate moralit̄ p̄ varios gradus quales solēt assignari in certitudine v̄itatū sub num̄o q̄n- tuplici p̄m accessū vel recessū a p̄mis p̄ncipijs moralibus per se notis. In p̄mo gradu sūt p̄ma p̄ncipia In sc̄do cōclusiones evidēter cōsequētes In tertio sūt p̄pōnes et articuli ex auctoritate diuina suscepti In q̄rto cōclusiones incertitudinaliter deducte In quinto sūt cōclusiones p̄bables et de fidei pietate **Cōceptus** complexi de diuinis et spiritualibus sunt ex se et via nature generosiores et robustiores q̄ de creaturis si capacitas vteri rationalis et intellectualis ad eozū susceptionem et nutri-

Centilogium

tionē h̄fet armonicā ⁊ expeditaz
dispositionē q̄a q̄ sunt p̄ma in na
tura. sūt in se certissima. ¶ **C**once
ptus cōplexi formant̄ in vtero rō/
nalis aie nobili⁹ ⁊ generosius per
semē fidei simplicis et incorrupte.
q̄z per semē solū p̄bie triplicis. na
turalis. rōnalis. ⁊ moralis. q̄zuis
hoc semē adiuvet̄ vehement̄. si re
ceptū fuerit congruēt̄. ¶ **C**ōcept⁹
plexi solēt̄ gigni satis congruēter
in sc̄do vētriculo vel sinu matrici.
aie rōnalis. quoz vn⁹ dicit̄ cogno
scitius. recipiēs semen entis. Ali⁹
dicit̄ affectiu⁹ recipiens semen bo
nitatis. De quozū quolibz erit ser
quens sermo.

Sequit̄ sexta partitio

De conceptib⁹ intelligēt̄ie in vte/
ro. non v̄tentis organo corpali

Cōceptus in vtero
rationalis aie in vētriculo
intelligēt̄ie nō v̄tentis or
gano corpis. p̄rie sūt cōceptiōib⁹
āgelicis sic sup̄ma inferiorū iungū
tur infimis sup̄iorū. nō quīn intel
lect⁹ immediate forme a deo. non
ab alia intelligēt̄ia p̄m̄ errorē ali/
quoz. et hoc quo ad tria que sūt
natura. gr̄a. ⁊ gloria. ¶ **C**ōceptio
nes aliq̄ dicunt̄ immediate fieri in
vtero intelligēt̄ie hūane non quīn
req̄rat̄ ob̄fici p̄ntatio et luminis
spiritalis irradiatio. et sp̄s intel
ligibilis. q̄ mediat̄ in̄t̄ potent̄ia et
obiectū. sic in visione corpali. me
diat̄ sp̄s coloris in̄t̄ colorē ⁊ visū

nec min⁹ dicit̄ color immediate vi
deri. q̄a nihil mediat̄ in̄t̄ potent̄ia
visuā ⁊ actū sue visionis. qd̄ si cō
tingeret. visio/ mediata diceretur.
aut reflexa. Sic in proposito cōceptō
nes intelligēt̄ie q̄liscūqz. p̄ter p̄mā
que de⁹. sūt accēt̄ia vel actus. ab
intelligēt̄ia distincti. qz p̄m̄ articu
lum p̄senti nulla intelligentia crea
ta. est sua intellectio v̄n̄ patz q̄ in
tellect⁹ possibilis ponēdus est in
angelis qui idē est essentialiter cū
agēte. sed diuersi sūt resp̄sus. Ita
qz sic angelus malus esset sua bea
tudo. qd̄ esse nō possit. ¶ **C**ōce/
ptiones intellectus hūani nō fiūt
ab intellectu agente in intellectu
possibile. tanq̄z intellectus agens si
at cognitio possibilis intellectus
q̄tenus sint idē intellectus realiter
que p̄m̄ ecclesie determinationē ē
p̄pria hominis forma. agens cōce/
ptiones suas in seipso. essentialiter
ab eo distinctus. ¶ **C**ōceptiones
intelligēt̄ie humane nō fiūt hic na
turaliter in via. nisi coniuncto fan
tasmate. Secus de miraculo v̄l p̄/
uata lege vt in paulo. ⁊ in moyse
et in virgine b̄ndicta. Alioquin ra
ptus et p̄phetie. tā in vigilia q̄z in
somno. possent acciderē naturali
ter vt Auicēna mentitus est. in fa
uorē secte machometi epileptici. ⁊
cōtra dictū sancti Petri q̄ volū
tate humana nō est allata p̄phet
tia. ¶ **C**ōceptiones intelligēt̄ie hu
mane nō fiūt p̄ impressionē ydeaz
separarū. q̄ nō sūt de⁹ vt plato dī
posuisse. Nec p̄ solam inspectionē

De cōceptione
fortitudo in am. dicitur
intelligēt̄ia solū intelligēt̄ia
carū intelligēt̄ia vt dicitur
sūt nec p̄ actū in̄t̄
intelligēt̄ia in via. vt alij
sūt. q̄z actus et obiectus
et obiectus q̄z actus in
creatio est sic tabula rasa q̄z
potētia sūt a seipso q̄z a fācili
obiectis p̄ obiectū ab hū
ta māta. Ex p̄p̄o. sicut ē dī
tis q̄z actus et impossibilit̄
sicut q̄ nō accipit intellect
vt actus sūt in cōceptione
tando nōcāria ē. nō quōd
sonat potētia intellectus in
nihil est etia. nō deus vt
Et in hoc cōceptō p̄p̄o
nis p̄m̄ interpretationē aug
deus est etia cā rerū om̄i
do. sicut p̄p̄o. nōcāria q̄ nō
cognoscit. sicut ex p̄p̄o. nō
hs q̄z actus etia v̄t dicitur
v̄t dicitur. ¶ **C**ōceptiones hu
manas sūt p̄m̄ p̄m̄
v̄t dicitur. h̄t̄ vt intelligēt̄ia
v̄t dicitur a nouo et a ma
a las v̄t dicitur. Et in illa
p̄p̄o. nōcāria nōcāria
t̄lle. h̄t̄ vt dicitur. Quē
lucē actus h̄t̄ v̄t dicitur nō
vtiqz immittas. Ex q̄z
nūc v̄t dicitur intelligēt̄ia
intelligēt̄ie p̄m̄ p̄m̄
vt vident̄ potētia h̄t̄
cōceptionē vel inspectionē
mā vt h̄t̄ in via. sicut
a h̄t̄ v̄t dicitur intelligēt̄ia

De cōceptibus

fantasmatū. vt arisl. dixit nec per
influxū solū intelligentie vel sepa-
tarū intelligētiarū. vt **Auicēna** po-
luit nec p actualē inclusionē recep-
telligibiliūz in aia. vt alij fabulati
sūt. Sed ostatur ex oibus ver^o ca-
tholicorū modus q̄ aia in sui p̄ma
creatiōe est sic tabula rasa q̄ cap-
pit sciam suā a sensib^o q̄ a fantas-
matibus p abstractionē ab hīc nūc
et a mat̄ia Et p̄inde scia ē de nēa-
rijs q̄ et̄nis. et impossibilib^o aliter
se h̄re. qz nō accipit intellect^o res
vt in actu. s̄ vt in aptitudine. q̄ ap-
tudo nēaria ē. nō quidē in se vt
sonat positio arisl. sed in deo q̄a
nihil est et̄nū. nisi deus. vel in deo
Et in hoc cedere positio plato-
nis. p̄m̄ interpretationē augustinū
deus est et̄na cā rerū oīm in essen-
do. supple aptitudinalit^o q̄ rō et̄na
agnoscēdi. supple exēplar. v^o idea-
lis. q̄ et̄nus ordo viuēdi tanq̄ cā
finalis **C**onceptiones humane
intelligētie poterāt p̄ statu natu-
re instituite. fieri de insēnsibilib^o per ab-
stractionē a motu et a materia et
a suis appendicijis Et in illis cōce-
ptionib^o potuisset hō. sincerit^o p̄sti-
tisse. **I**hinc **Dug^o** Que cā cur p̄mā
lucē acie fixa videre nō possis. nisi
vtiqz ifirmitas? Et q̄s eā ibi fixit
nisi vtiqz iniq̄tas? **C**onceptiones
intelligētie p̄ statu nature institu-
te. vident^o potuisse fieri. neouz per
aspectionē vel inspectionē fantas-
matū vt hic in via. s̄ p̄ irradiatōz
a sup̄iorib^o intelligēt̄is et fortas̄

CClxiij.

a sensibilibus creaturis aliter q̄ p̄
sensuz. vt per intelligentiā q̄ d̄tra
liter et eminēter otinet vires sensi-
tuas **C**onceptiones anime sepa-
rate vident^o aliter fieri posse frequē-
ter q̄ per miraculū. per susceptōz
speciez. tā ab intelligēt̄is q̄ a sē-
sibilibus per naturalē sui luminis
irradiationē. licet imp̄fectius mul-
to q̄ in angelis. aut in statu inno-
centie **C**onceptiones humane
intelligentie hic in via. de p̄mo en-
te triplices esse possunt **Q**uedam
faciales et intuitiue sicut in paulo
moysē et maria. licz in raptu q̄dā
Quedā speculares. q̄ sincere sine
fantasmatū inuolucro. licet transi-
torie q̄ raro **Q**uedā coniuēte fan-
tasmati q̄ cōtinuo **C**onceptōes
humane intelligētie speculares q̄
sincere vidētur potuisse fieri per re-
flexionē intelligentie super actus
visionis intuitiue. q̄lis fuit in pau-
lo imo qualis est in beatis **E**st at
visio seu cognitio vnitua in expe-
rientia obiecti p̄sentis in se vel in
sua specie p̄pria. vel in sup̄eminēti
representatione qualē deus habz
Conceptōes humane intelligē-
tie sūt om̄s. vel intuitiue v^o abstra-
ctiue videant. qui tale aliud ponē
voluerunt. forte q̄ sūt alie et alie
conceptiones obiecto p̄sente et
absente.

Sequitur septima par-
titio de cōceptionibus volūtatis
in speculati.

Centilogium

Conceptōes in vte
ro vlt maice rationalis aie
tot mōis possūt multipli/
cari. quo ad potentiaz appetitiuā
quot modis variātur. quo ad ap
prehensiuā seu cognitiuā. **C**ōce
ptiones appetitiue nobiliores ⁊ li
beriores sunt in suo genere ceteri.
paribus. q̄ cognitiue. nisi degene
rent in viciū. sicut dicitur de pecca
toze. q̄ cōcepit dolozes et peperit
iniquitatez. que duo pertinent ad
affectiuā. **C**ōceptiones affectiue
nequeunt fieri sine p̄uia cogniti
one separata vel cōiuncta. Sēpa
rata deus est. cōiuncta vero ratō
Concursus autē dei generalis. nō
impedit libertatē imo causat. for
tificat. et actuat. q̄uis non necessi
tet. quia tolleret primū motuz suū
Conceptiones affectiue possūt
gigni et cōtinuari. facta presenta
tione obiecti diligibilis. per cōgni
tiuā. q̄uis indistincte etiam. vlt cō
fuse. **O**biectalis autē presentatio.
siue agat in voluntatē et cum vo
luntate. ad p̄ductionē volitionis
et nolitionis. siue nō. vt aliqui vo
lunt. vt corpus in spiritū. **I**n hilo
minus nulla cōsurgit inde necessi
tas. illibertans voluntatē. **C**on
ceptiones affectiue cōsequētes ad
conceptū primū entis. serenū et pu
rum. sunt nobiliores. sincere. et de
lectabiles. supra humanū sensum.
Unde beati predicantur mundo
corde. et qui gustant de duodecim

fructibus ligni vite. **C**onceptio
nes affectiue. tanto nobiliores sūt
et iocūdiosiores quāto se magis in
primū et coniungunt primo enti
vice contraria ad cōceptiones affe
ctiuas de sensibilibus. que sunt im
puriores. fetidioresq̄. quo sūt in
timiores. diūctiores q̄. vt tactus
et gustus. p̄pterea iocūdiissima sūt
et castissima diuini amoris cātica
que suuz resonant amplexuz. oscu
lum. ⁊ gustum. sed nō infectis cor
de. **C**ōceptiones affectiue nobi
litate et libertatē suscipiunt. ab
intrinsicā rationalis anime lib̄ta
te. que est liberū arbitriū id ē libe
rum de ratione iudiciū consistens
ex tribus. que sunt facultas. ratio
⁊ volūtas. **N**ō patet q̄ actus vo
luntatis duplicē cōtingentiam. for
tūtur dum effectus naturaliter p̄
deunt habent nisi tm̄ vnā. respe
ctu prime cause. **C**onceptiones
affectiue rationales adeo sūt libe
re ex vi sue originis q̄ nulli neces
sitate nequeūt ab anima p̄cedere
q̄uis aliq̄ue n̄cario formētur vt
prime complacētie. cōsequētes pri
mas apprehensiones. que non ha
bent laudez ⁊ vituperiū sicut nec
formalē arbitriū libertatez. **C**ō
ceptiones affectiue rationales et
intellectuales vt rationales sunt ⁊
intellectuales differunt in nobili
tate et libertate a brutalib⁹ q̄ sui
les sūt impetus cōsequētes obie
ctales. **N**ō sic ille p̄cedūt h̄ a lib̄
tate volūtatē. nō qualicūq̄ h̄ ar

Conceptio
hinc libere. que potest agere
nō agere. aut in talis potest
post p̄mationes obiecti. aut
hoc modo non sit de libertate
liberis simpliciter. ut impet
olupt in actus suis. qui po
est. et sic. p̄pterea libertas
liberis ponitur in deo ad in
de bene ad extra. fit autē libe
rel negatur nihil volūdo. vel p
sunt. et ad alia dicitur. vel p
aliquos per actus et p̄mota
verū inter velle et nolle. **C**
ceptiones affectiue vultus ho
sitas vel vitiosos in vtero
nalis anime. qui nominant a
⁊ theologis duplicib⁹
bilis vnde gignitur et p̄
omnes anime pallētes. circa
sūt virtutes. sed p̄p̄tione
vine obiecti. vlt per p̄mota
ratione h̄at cōiunctas. et de
que regit et agibilis. h̄m
Conceptiones affectiue p̄
cari eandem. vlt h̄m. et m
vultus vlt virtute ratione
vine h̄m. in obiecta. sic ⁊ in
gignit. nec in illis est mōdo
Determinatio vlt volūtatē
mū velle nō se vlt a iudicā
male illis velle h̄m. vlt
diuine volūtatē ad extra
determinationē in effectū. p̄
futurus sit effectus vlt
nata q̄ si nō de possib
ante positionem fieri nō p̄
ceptiones affectiue vlt
ous sūt et efficaciores. et
rōus q̄ cognitiue imo sūt

De cōceptibus

bitrā libertate. que potest agere et nō agere. aut in suspenso te tenere post p̄sentationez obiecti. quāuis hec cōditio non sit de libertate volūtatis simpliciter sed ex imperfectōe cōsurgit in actibus suis. qui possūt esse et nō esse. p̄pterea libertas arbitrii. nō ponitur in deo ad intra. sed bene ad extra. Fit autē suspēsiō vel negatiue nihil volēdo. vel positiue. se ad alia diuertēdo. vel s̄m aliquos. per actuz experimentalē mediū inter velle et nolle. **C**onceptiones affectiue duos habent sinus vel vētriculos in vtero rationalis anime. qui nominant̄ a p̄bis et theologis concupiscibilis et irascibilis vnde gignūtur et prodeunt omnes anime passiōes. circa quas sūt virtutes. sub t̄p̄ancia et fortitudine cōstitute. duz per prudētie directionē fiāt cōformes recte rōni que regula est agibiliū humanoꝝ.

Cōceptiones affectiue p̄nt circa rē eandē diuersificari. et circa diuersas vn̄ri virtute rationalis anime. sicut in affectiua sic et in cognitiua. nec in istis est mendaciuz **D**eterminatio autē volūtatis ad p̄mū velle nō fit nisi a seip̄a per force illud velle sicut determinatō diuine volūtatis ad extra r̄spicit determinatōne in effectu p̄pterea si futurus sit effectus dicit̄ determinata q̄ si nō de possibili. q̄n sēper ante positionem fieri nō possit.

Cōceptiones affectiue vehemētiores sūt et efficaciores ceteris paribus q̄ cognitiue imo sine eis lā

CCXXIIII

guidi sūt cōceptus cognitui. velut inertes et mortui. Et ideo nobiliores dici d̄nt. sicut et voluntas in hominis regno p̄ncipatur. p̄pterea lex et p̄p̄e pendēt ex dilectōe seu charitate. de corde puro. et cōscia bona et fide nō ficta.

Sequitur Octaua et vltima partitio appropriata cōceptibus mentis s̄m cognitionē.

Conceptus hominis

Qut homo est dicitur p̄p̄ie de conceptu mentali cognitui. licet ad affectuz extendat̄

Cōceptus cognituius simplex est actus entis. et verbū eius naturaliter rep̄ntans obiectū et nomie ei⁹ declarās obiectū ip̄m. Sic inuestigauit augustin⁹. per d̄bū seu cōceptū intelligētie n̄re verbū in diuina trinitate. hoc d̄bū nō est alicui⁹ idiomatis. s̄ simile apud oēs. nec in ip̄o cadit eductio qualiscūq̄

Cōcept⁹ inferiores in vtero mentis naturalit̄ significātes. nō sufficissent p̄ statu nature destitute ad cōsecutionē s̄ntiarū philosophicaliū si nō fuisset inuēta nomina ad placitū significātia vnde Grammatica Logica Rhetorica sumpserūt initiū. processit inde distinctio de intentionibus primis. et sc̄dis in anima. Dicitur enī cōcept⁹ eē intentiones. quasi intus t̄tiones. In t̄t̄io sc̄da d̄r q̄ rep̄ntat cōcept⁹ vt genus. et sp̄s. et nomina cōceptuū

Cōceptus mētales ab exordio

Centilogium

subiecti habitū sūt. nō per solā ob/
iectōz apprehensionē naturalez h̄
etiā per sup̄naturalē infusionez ex
quibus potuerūt formari varij cō/
ceptus complexi interi⁹ et hinc ex/
terius nomia ad placitū significā/
tia institui p̄pter ciuilē inter hoies
cōicationē in amore fundataz
Conceptus vero taliū noim sunt
naturales. nec representāt ad placi/
tum. nisi per discursū. q̄uis imper/
ceptibile quia dū precipitur vox eē
meminit intellectus. ad quō signi/
ficandū fuerit imposta de quo cō/
ceptū nouū formauit. **C**ōfirmat
hoc verbū textus genesis. de adā
qui vocauit res adductas. noib⁹
suis **C**ōceptus metaphysicales
p̄cesserūt via naturalis cōgnitiōis
vel adq̄sitionis cōceptus grāmati/
cales vel logicales. licet ecduerso
sit via discipline seu cōmunis dedu/
ctiōis Est aut̄ p̄cessus naturalis
adq̄sitionis in p̄mis inuētozib⁹
quia p̄mo per sensus acceperunt
accētia cum subiectis secuz inuo/
lutis. sc̄do abstraxerunt quiddita/
tes rerū. ab hic et nūc et denuda/
uerunt ab accētib⁹ sb̄as. tertio
imposuerūt apud semet ip̄os v̄ba
mētalia. que quidditates h̄mōi re/
p̄ntarent Et ita fuit in eis logica
q̄dam mētalis priusq̄ vocal. aut
sc̄pta. imo ⁊ grāmatica p̄us ita cō/
posita est. que min⁹ aspicit res. q̄z
logica. quia fūdat se ⁊ suos mo/
dos significādi in cōceptibus qui
sūt p̄me intētiōes vel sc̄de d̄nter
ars imitata est naturaz in vocib⁹

et sc̄pturis. imo et in nutibus et si/
gnis sēnsibilibus ad placitū institu/
tis **C**ōcipiens aliter rem q̄ sit.
nō p̄pter hoc decipiē. cū intellēus
sit d̄tus abstractiua. potēs vnita
diuisim cōcipere. ⁊ diuisa diuisim
materialia quoq̄ imaterialiter et
singularia vniuersaliē **C**ōcipi/
ens q̄ res sit aliter q̄ sit. decipiē
duz abstrahit diuidit. aut compo/
nit sua f̄ctione sine corresponden/
tia in re Sup̄ qua deceptione re/
cursus habēdus est ad p̄mā phy/
losophiā. que metaphysica noiat
Cōcipiens rem penitus eandē
diuisis cōceptibus. nō synonymis
fallitur. si nō fundetur hui⁹ mōi di/
stinctio. super distinctiōne p̄sonali
relatiua. qualis est in diuinis. et si
altera in creaturis. que cōgnoscit̄
ex hoc velut a posteriori. q̄ deus
p̄t h̄mōi res separe. et separtas cō/
seruare. vt duos hoies. aut duas
qualitates. aut generaliter omne
accidēs a subiecto Et ita nō opoz/
tet ponere in relationib⁹ et respe/
ctibus distinctiōes essentielles a
suis fūdamētis sic nec v̄lia realia
distincta a singularib⁹. h̄ sufficit q̄
p̄ negationē intellēus tales rela/
tiones respect⁹ et v̄litatez. consur/
gant ex rebus inf̄secis. ne ponat̄
p̄litas sine n̄itate aut p̄cessus
in infinitū. a diuine potentie dero/
getur **D**eniq̄ sic diceret̄ nec q̄ p̄
cta indiuisibilia. nec instātia sūt in
corpe v̄l tpe p̄t oēm opatōz itel/
lect⁹ **C**ōcipiēs distinctiōz i diui/
nis vel in creaturis minorē ex pte

De cōceptibus
rel. q̄ sit distinctio p̄sonalis
nā fallit. sicut dicitur distinctio
sue relatiua sicut moralis
mō rōnis que distinctio q̄
et significat̄ in mōis supponit
conuētū in corpore vel cōmis
adit a logico. et grammaticū
a metaphysico tractat sc̄ia q̄
membres p̄t nequit imponi
bus. mōis eaz in cōgnitiōis
top et lauos erit sermo in opo
re mōis significādi. **C**ō
ones distinctiōis sep̄pliciter
aliqua se trahere dicitur. l
retrahit ad tres dicitur.
dos iura v̄lamitas. que
solus reparatur in diuinis
relatiōis realis. **D**istinctio
eraturis que est essentialis
tatis **T**ertio distinctio
ratiōis. que fabricat̄ intellēus
cōtra dū q̄ circa creaturas
ne inuenerit **N**otant̄ h̄i
v̄litas rōnis. sc̄do ex pte
tū s̄bas. quart⁹ realis d̄nt
v̄litas locos in totis fabricat̄
p̄nt̄ se totis dicitur. **C**
p̄us v̄litas mōis d̄nt
se et p̄ accētia et p̄t h̄mōi
sc̄do et p̄t. de sc̄dm q̄ p̄
suertib⁹ liter. h̄mōi h̄mōi
one rerū cōspaliter d̄nt
creaturis. et relatiua in
ista nō est p̄t h̄mōi
Essentia est p̄t generāis
q̄ est essentia esset p̄t
largi. q̄ hec essentia nō p̄t
d̄nt in filogūmo exp̄p̄t
uis. qui nō r̄oluitur ad

De conceptibus

rei. q̄ sit distinctio psona diuina
rū fallit. siue dicat distinctio fōrl
siue relatiua siue modalis. nisi tñ
mō rōnis que distinctio q̄liter fiat
et significet ex mōis supponendi
notādi in conceptib⁹ vel em̄is sc̄ri
debet a logico. v̄l grammatico. q̄
a metaphysico trahit sc̄iaz qz no
men. bene. et pp̄ie nequit imponi re
bus. eēnc̄is earū incognitis Qua
sup re latior erit sermo in opusculo
de mōis significādi. ¶ **C**oncepti
ones distinctiōis septuplicis. qm̄
aliqui se trahere dicūt ex scotist.
referri p̄nt ad tres dūtaxat mo/
dos iuxta ockamistas. quoz vn⁹
solus reperitur in diuinis que est
relatiōis realis. **Al**i⁹ solū repit̄ in
creaturis que est eēnc̄ialis diuersi
tatis **Tert**i⁹ est modus distinctiōis
ratiōis. quā fabricat intell̄cus taz
circa deū q̄z circa creaturas. mo/
dis inumeris **Qu**iant̄ hi septē mo/
di p̄mus rōnis. sc̄ds ex pte rei. ter
tius fōrlis. **quart**⁹ realis. **q̄nt**⁹ eēn
tialis. **sertus** se totis subiectiue. **se/
ptim**⁹ se totis obiectiue ¶ **C**onceptus
diuersoz modozū dicēdi p
se et p acc̄ns et per se p̄mo et p se
sc̄do. et p se. de sc̄dm q̄ ip̄m. id est
ouertibiliter. fundat̄ sup distincti
one rerū eēnc̄ialiter distinctarū in
creaturis. et relatiue in diuinis vt
ista nō est p se p̄mo cōuertibiliter
Essentia est p̄ generās sic eni oē
q̄d est eēnc̄ia esset p̄ Et inde con
surgit. q̄ hec eēnc̄ia nō p̄t esse me/
diū in silogismo expositoio in di
uinis. qui nō resoluitur ad dici de

CClxv

omni. i. p se p̄mo ouertibiliter. quod
oportet in medio silogismi expost
tozū. et in alijs silr **C**ognoscit̄ aut̄
distinctio rōnis. q̄ fōrlis dici pōt
et cōsurgit ex pte rei. qm̄ et vbi rō
diffinitiuā vel desc̄ptiuā vni⁹ em̄i
ni. nō est ratō alteri⁹. vel econtra
vñ cōsurgit q̄ p̄dicata cōtradictō
ria. verificant̄ de em̄inis. vel cōce
ptib⁹ illis. imo et cōgruitas tollit̄
et variat̄ **Dicim**⁹ eniz q̄ materia
appetit formā et cum materie ap
petitus non sit nisi materia nihilo
min⁹ incōgrue dicere q̄ materia
materia formā **Nec** dicimus q̄
intellectus vult et voluntas intel
ligit et ita de esse et essentia. de al/
bedine et similitudine. prop̄t mo/
dos significandi alios et alios
Cōcipiens res naturales mō do/
ctrinali pōt duab⁹ v̄is q̄si diuersi
incedē et ordine sciēt̄is dare ¶ **I**na
via est. ex pte rerū cognoscibiliū a
p̄ori. **Altera** via est ex pte cogno
scentiū a posteriori. q̄lis tradita ē
per p̄hos in oibus sciēt̄is. a grā/
matica vsqz metaphysicā p sc̄ias
inmediās. sic docet ordo pulcer/
rimus sc̄iarū. **Nō** aut̄ sola volūta
te vel a casu p̄grediēs. h̄ in reruz
natura fūdatus vt in de mōis si/
gnificādi habz tradī. **C**ōceptus
intell̄cualis rōnabiliter et sufficiēt̄
a p̄ho nūerati sūt. dū diuinit̄ eos i
sapiam et intellectuz et in sc̄iam et
prudentiā et in artē **Quoz** conce
ptuū ratio et distinctio alibi satis
apte tradita est **Silr** de subiectis
et obiectis oim sc̄iarū sigillatim et

Centilogiū de

quodmodū imp̄ssū gerūt vestigiū
btissime trinitatis. q̄ cūctis ē causa
eēndi. rō intelligēdi. 7 ordo viuē/
di. **C**ōceptus hīti de sciētis v̄
artibus subalēnis faciliē inueniūt
erronei. si cōtenti nō fuerint termi/
nis sue inq̄sitiōis aut nisi trāseant
aut se resoluāt. ad cōceptus sciētie
sbalternātis. p̄cipue ad metaphy/
sicā spectat scire. an abstractiones
q̄s facit a matia. sint ita in re ad
extra vel in solo cōceptu. **N**ec ad
medicū spectat si aīa sensitīua dī/
stinguatur ab intellectuā **N**ec ad
astrologū vt talis est. si motus est
res. distincta a mobili **E**t si sint ve/
raciē ep̄iculi vel intelligētie a ce/
lo distincte. et ita de sibiis scien/
tīs suo mō. **U**trū dō metaphysi/
ca cōtineat in suis explicatōibus
grāmatica 7 loyca. vel si lati⁹ ac/
cipit ens sub diuers̄ analogiis nō
est n̄m inf̄ formalistas 7 termini/
stas tātā cōponere litē que p̄fecto
sepe p̄cedit ex equocatione quid
nois. q̄ nō patit̄ in quauis dispu/
tatione fieri posse cōcordiaz **E**sset
iḡit̄ vtraq; via a scholasticis co/
gnosceda. **C**ōcept⁹ speculatiui
faciliē trāseūt in affinitatez p̄acti/
coz et ecōtra. sicut verū et bonuz
in ente cōnectūtur. imo nulla ē scia
vel sapiētia quin ad dilectōez dei
debeat ordinari. vbi sua stat p̄fe/
ctio libertas 7 nobilitas. **S**ec⁹ in
amore sēsbiliū vel ip̄oz factione.
Cōncipiens q̄cqd̄ est stabile na/
turaliter p̄ intellēm vel adeptū v̄
assilatū seu diuinū iuxta mō trā

cōceptibus

ditionis platonicoz p̄ipateticoz
nō ob hoc dicēdus estz vere felix
imo se fūdāt in p̄ncipiis erroneis.
de intellectu humano 7 intelligen/
tīs. vñ cōfingērūt idolatre. et de/
monicole. theletas 7 theurgiā p̄
purificationib⁹ aīarū ad cōformi/
tatē intelligētiāz et tādē dei **S**z
desecerūt scrutātes scrutiniōz mē/
tita ē iniq̄tas sibi **C**ōncipiēs aīa
diuinū verbū hīc per fidē spem et
charitatē. dicēda est felix iniciatie
et v̄tualit̄. **A**dipiscit̄ btitudinē cō/
sūmatā per partū verbi in gloria
si p̄seuerauerit vsq; in finez **D**e q̄
partu theologisantes magna dī/
cūt q̄ nec ocul⁹ vidit. nec auris au/
diuit. nec in cor hoīs ascēdit. que
p̄pauit deus diligētibus se **I**p̄si
soli gl̄ia in eēnū et vltra **A**men

Explicit Centilogiū de concepti
bus Magistri Jobis Gerson.
Anno. M. cccc. lxxxij. ix. die. aplis